

**Direktionens berättelse till bankfullmäktige om
Finansinspektionens verksamhet 2021**

FIN 2021
FIN 2021
FIN 2021
FIN 2021

Innehåll

Direktionen	3
Läget på finansmarknaden	4
Finansinspektionens strategi 2020–2022	10
Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2021	11
Uppnåendet av Finansinspektionens mål för 2021	16
1 Tillsyn som förändras med omvärlden	16
2 Högklassig och effektiv	23
3 Sakkunnig och uppskattad	26
Årligt hörande av finansmarknaden	30
Bankfullmäktiges berättelse 2020	32
Bedömning av ändringarna i tillsynen och tillsynsavgifterna 2022	36

När årtalet inte explicit nämns i texten avses 2021.

Bankfullmäktiges roll i tillsynen av Finansinspektionen

Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. I övervakningen av ändamålsenligheten bedömer bankfullmäktige hur det i lagen föreskrivna målet för verksamhet har förverkligats. Vid övervakningen av den allmänna effektiviteten i verksamheten följer bankfullmäktige framför allt med personalutvecklingen och den allmänna budgetutveckling i förhållande till Finansinspektionens uppgifter samt ändringar som föranleds av lagstiftningens eller marknadens utveckling.

Direktionen

Direktionens sammansättning 2021

ordförande

Marja Nykänen, vice direktionsordförande, Finlands Bank

vice ordförande

Leena Mörttinen, understatssekreterare, finansministeriet

Heli Backman, avdelningschef, överdirektör, social- och hälsovårdsministeriet

Lasse Heiniö, filosofie kandidat, försäkringsmatematiker (SGF)

Leena Kallasvuo, ekonomie magister

Vesa Vihriälä, arbetslivsprofessor i ekonomi, Helsingfors universitet

Suppleanten till Marja Nykänen var avdelningschef **Katja Taipalus**. Suppleanten till Leena Mörttinen var lagstiftningsrådet, enhetschef **Janne Häyrynen**. Suppleanten till Heli Backman var direktör **Hannu Ijäs** till 18.4.2021 och övermatematiker **Minna Lehmuskero** från 28.5.2021.

Direktionens roll

Direktionen uppställer de särskilda målen för Finansinspektionens verksamhet och beslutar om riktlinjerna för verksamheten samt styr och övervakar måluppfyllelsen och iakttagandet av riktlinjerna. Därtill behandlar direktionen bland annat Finansinspektionens årliga budget och underställer den Finlands Banks direktion för fastställelse. Enligt 10 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska Finansinspektionens direktion minst en gång per år lämna bankfullmäktige en berättelse över målen för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen inklusive en bedömning av vilka förändringar som väntas ske i tillsynen och deras inverkan på avgiftsinkomsterna samt vilka åtgärder de väntade förändringarna kräver.

Läget på finansmarknaden

Under berättelseåret fortsatte den globala coronapandemin redan andra året. OECD-ländernas¹ ekonomier återhämtade sig mycket snabbt från föregående års recession. Konsumtionen, investeringarna och handeln ökade. Denna tillväxt stöddes av den ekonomiska politiken. Centralbankernas penningpolitik var alltså lätt med anledning av värdepappersinköp och låga styrräntor, och samtidigt fortsatte staternas skuldtagning att växa. Dessa faktorer stödde för sin del också verksamheten på finansmarknaden. Eftersom coronapandemin fortsatte, förknippades det – och förknippas alltså – stor osäkerhet med ekonomins utveckling. Pandemins samtliga inverknings på olika ekonomiska aktörer eller hushållens och företagens beteende är inte än synliga.

Berättelseårets viktigaste förändring i den internationella ekonomin var den ökade inflationen. Den berodde på efterfrågan som ökat i och med ekonomiernas återhämtning, flaskhalsar i utbudet inom den globala ekonomin till följd av pandemin och den snabba ökningen av priset på energi. Inom euroområdet ökade konsumentpriserna snabbare än någonsin efter euroområdets bildande och i USA snabbare än på närmare 40 år. Även inflationsförväntningar som kalkyleras på basis av marknadspriser ökade.

Den ökade inflationen påverkade inte finansmarknadens prissättning betydligt i det stora hela under verksamhetsåret. Förändringarna i långa räntor var rätt små under berättelseåret, och till exempel i euroområdet var avkastningen på statslån med en maturitet på 10 år ständigt mycket låga eller negativa. Också realräntor exklusive inflationens inverkan var alltså negativa, och många olika omfattande stress- eller volatilitetsindex som beskriver läget på finansmarknaden återspeglade lugnet på marknaden.

---

¹ OECD = Organisation for Economic Co-operation and Development.

På aktiemarknaden steg aktieindexen överallt, vilket bland annat berodde på företagets resultat, som i genomsnitt förblev bra, och på den stimulerande ekonomiska politiken. Aktiernas värderingsnivåer var alltså höga, även om aktiepriserna under andra hälften av året fluktuerade mera än i början av året. På aktie- och finansmarknaden påverkade också nyare företagsprissättningen. Aktiehandel med höga risker som småplaceringar som är aktiva i sociala medier bedriver påverkade enskilda aktiers värdeutveckling kraftigt. Många kryptovalutors handelsvolym ökte. Vidare påverkade bekämpningen av klimatförändringen och efterfrågan på hållbar finansiering alltmer finanssektorn och marknadens verksamhet under berättelseåret.

I Finland utvecklades ekonomin och finansmarknaden på motsvarande sätt som internationellt. Ekonomins snabbaste återhämningssfas upplevdes under berättelseåret. Situationen och lönsamheten av olika branschernas företag varierade mycket under coronapandemin, men många ekonomiska indikatorer utvecklades positivt. Det lyftes mycket bolån, bostadsmarknaden var livlig och priserna på bostäder steg i synnerhet under första hälften av året. Under resten av året var prisökningen lugnare. Hushållens skuldsättning fortsatte att växa, när skulderna ökade mer än inkomsterna.

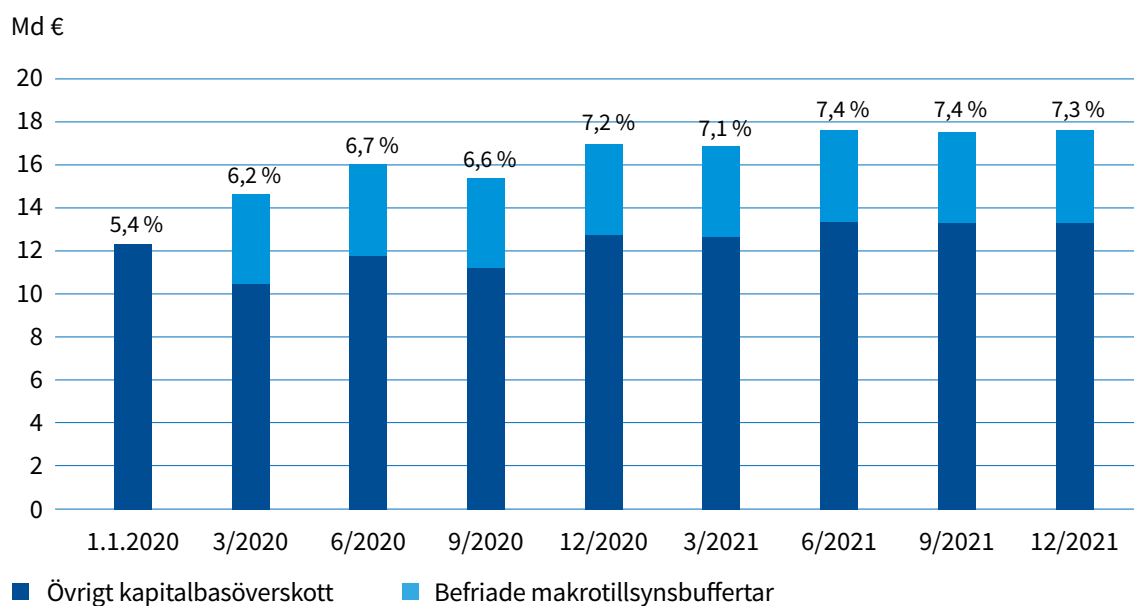
I början av 2022 har riskerna i verksamhetsomgivningen ökat snabbt. Inflationen, som har fortsatt som högre än väntat, har påskyndat förväntningarna om penningpolitikens åtstramning, vilket har lett till höjda räntor och en klar sänkning av aktiemarknadsindexen i januari. Därtill orsakar i synnerhet de ökade spänningarna i det geopolitiska läget betydande risker som är svåra att förutse för aktörerna i finanssektorn och även för hela verksamhetsomgivningen.

Banksektorns kapitaltäckningsställning var alltså stark trots den osäkra verksamhetsomgivningen – avkastningstillväxten var stabil

Banksektorns kapitaltäckningsgrader förändrades bara lite trots det osäkra ekonomiska läget. Den alltså starka resultatutvecklingen ökade vinstmedlen och stödde därmed kapitaltäckningsgraderna. Den finska banksektorns kapitaltäckningsgrader var alltså starkare än genomsnittsnivån i Europa. Under berättelseåret var banksektorns kapitalbasöverskott stabilt och kapitalen överskred rejält totalkapitalkraven.

Banksektorns rörelsevinst ökade från året innan. Bakom resultatstillväxten låg den positiva avkastningsutvecklingen samt lägre nedskrivningar än under jämförelseåret. Räntenettet var alltså finska bankers viktigaste inkomstpост, även om provisionsintäkternas andel har stigit under de senaste åren. Utöver den växande kreditstocken stöddes räntenettots tillväxt av den förmånliga centralbanksfinansieringen och därigenom de minskade ränteutgifterna. De oreglerade krediternas andelar höll sig på en måttlig nivå och fanns alltså bland de lägsta i Europa.

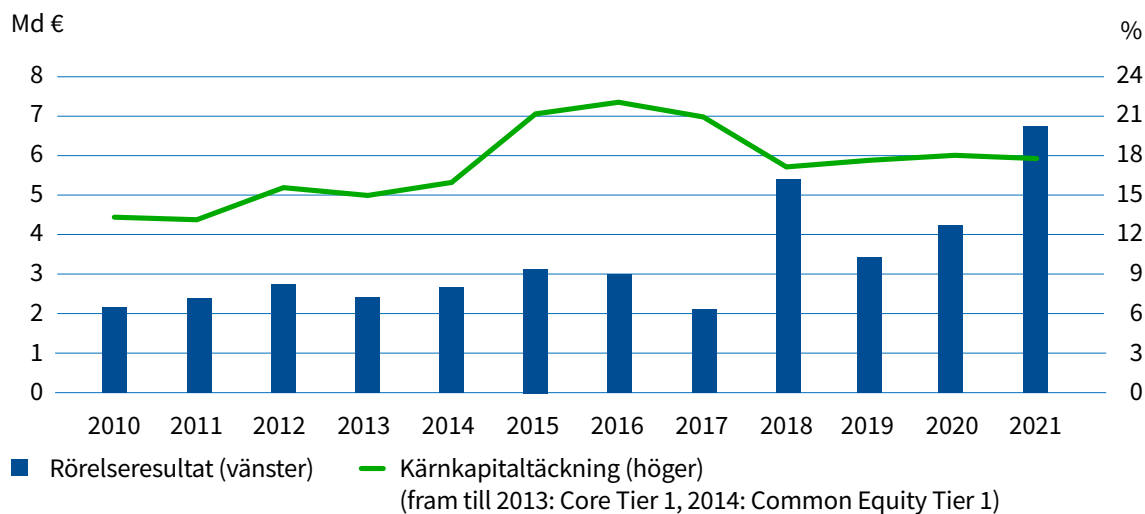
Finska bankers kapitalbasöverskott jämfört med kapitalkraven

- Ovanför kolumnerna buffertens storlek i förhållande till riskvägda poster.

Källa: Finansinspektionen

Den inhemska banksektorns rörelseresultat och kärnkapitaltäckning

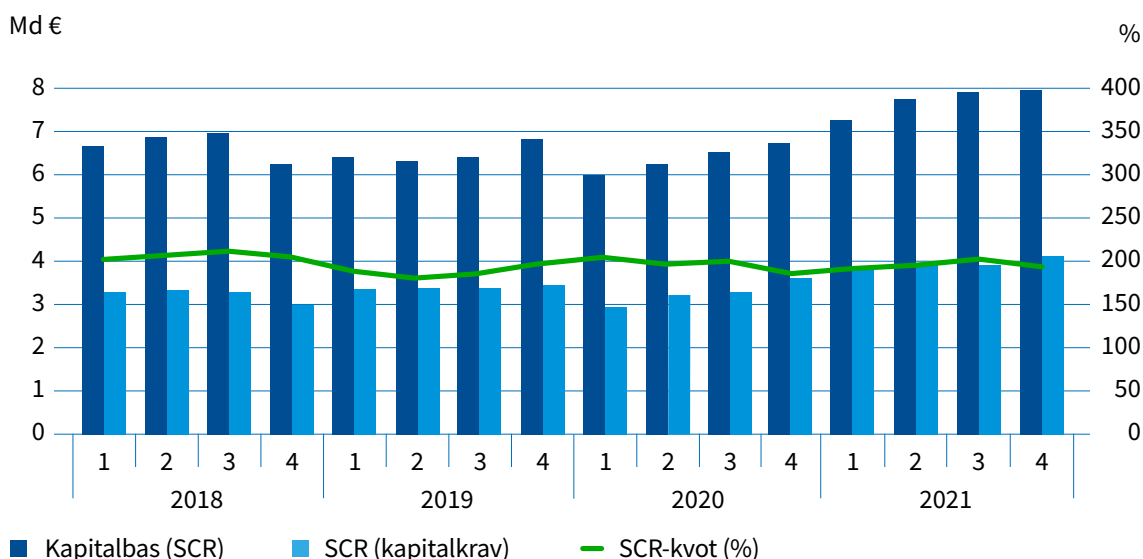
Källa: Finansinspektionen

Livförsäkringsbolagens solvens förbättrades och premieinkomst ökade klart

Livförsäkringssektorns solvensgrad förstärktes under berättelseåret, även om den sjönk under årets sista kvartal. Räntenivån, som steg under början av året, minskade ansvarsskulden i förhållande till placeringstillgångarna. Solvens II-kapitalbasen steg till en rekordnivå. De förlustbringande ränteinvesteringarna minskade investeringsintäkter, men aktier gav en mycket bra avkastning.

Livförsäkringsbolagens premieinkomst utvecklades utmärkt, pådriven av i synnerhet fondanknutna försäkringar. Efterfrågan på livförsäkringsmarknaden som helhet återhämtade sig efter det svaga jämförelseåret. Försäkringspremieinkomsten överskred också beloppet av utbetalda ersättningar. Företagens lönsamhet var bra.

Solvensställning i livförsäkringsbolag

Källa: Finansinspektionen

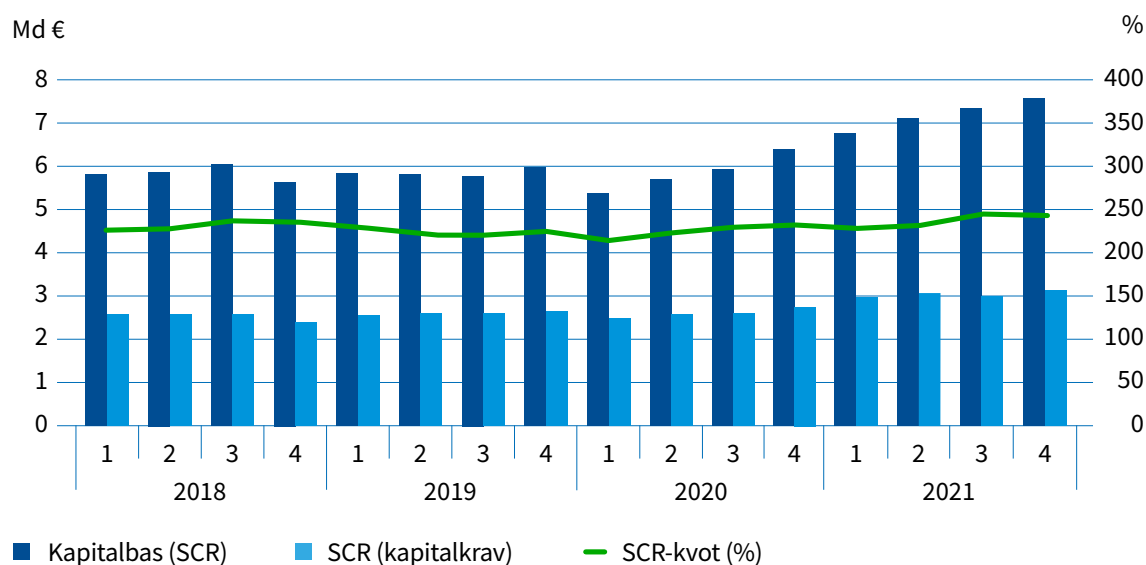
Skadeförsäkringsbolagens solvens stärktes av kapitalbasens tillväxt

Skadeförsäkringssektorns solvensgrad uppnådde sin högsta nivå under den tid Solvens II-regelverket har varit i kraft, dvs. sedan 2016. Till kapitalbasökningen bidrog intäkterna från investeringsverksamheten och försäkringsrörelsen under berättelseårets varje kvartal, och solvensen stärktes.

Merparten av avkastningen på investeringarna inflöt från investeringar i aktier. Närmare en tredjedel av skadeförsäkringsbolagens investeringar gjordes i aktier. Avkastningen på räntebärande instrument var negativ, eftersom räntenivån förblev låg och började stiga i början av berättelseåret. Å andra sidan sänkte stegringen av de långa räntorna försäkringsansvarens marknadsvärde, vilket bidrog till en ökning av kapitalbasen.

Försäkringsrörelsens resultat var mycket god. Ersättningskostnaderna exklusive inverkan av ändrade beräkningsgrunder låg på samma låga nivå som 2020. På grund av pandemin rörde sig folk mindre och distansarbetet ökade, vilket i synnerhet ledde till att det i genomsnitt skedde färre skador inom försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Lönsamhetens nyckeltal, dvs. totalkostnadsprocenten exklusive inverkan av ändringarna i beräkningsgrunder, stärktes från utgången av 2020. Ansvarsskuldens betryggande egenskaper räknade i euro ökade mer än 2020.

Solvensställning i skadeförsäkringsbolag

Källa: Finansinspektionen

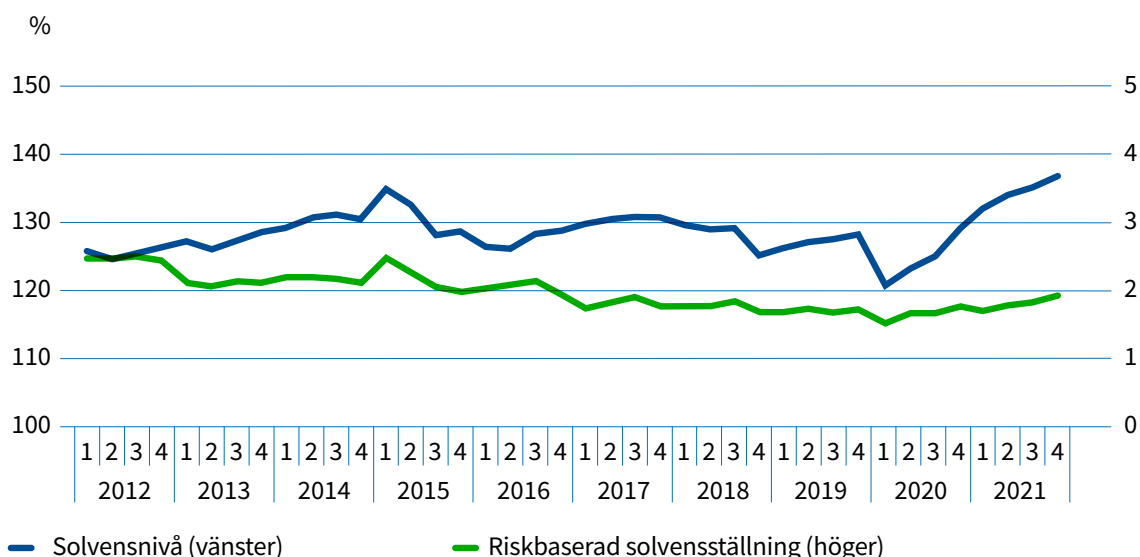

Arbetspensionssektorns solvens stärktes av finansmarknadsutvecklingen

Arbetspensionssektorns solvens fortsatte att stiga under berättelseåret. Investeringstillgångar ökade i huvudsak tack vare aktieavkastningarna, och de övriga investeringskategorierna stödde tillväxten. Även den riskbaserade solvensställningen steg trots att aktieinvesteringarnas andel i investeringsfördelningen växte och höjde därmed investeringstillgångarnas riskgrad: förhållandet mellan solvensgränsen, dvs. kapitalkravet, och placeringstillgångarna steg på den högsta nivån sedan solvensregelverket 2017 trädde i kraft.

Lönesumman började återigen stiga under berättelseåret efter en svacka som hade orsakats av coronaläget.

Utveckling av arbetspensionssektorns solvens 2012–2021

Källa: Finansinspektionen

I och med den lagändring som trädde i kraft i början av 2017 är solvensställningen för åren 2017–2021 inte jämförbar med de föregående åren.

Solvensgraden beräknas genom att dividera pensionsmedlen med ansvarsskulden.

Solvensställningen är förhållandet mellan solvenskapitalet och solvensgränsen.

VÄRDERINGAR

Förnyelseinriktad,
ansvarsfull,
resultatinriktad,
TILLSAMMANS.

VISION

Effektiviteten
i vår tillsyn
ligger på
europaisk
spetsnivå.

MISSION

Vi främjar den finansiella
stabiliteten, förtroendet för
finansmarknaden och skyddet
av kunder och investerare
samt värnar om försäkrade
förmåner.

Finansinspektionens strategi 2020–2022

Strategiska mål

Tillsyn som speglar omvärldsförändringarna

- Vi inriktar vår tillsyn efter tillsynsobjektets risker och den aktuella frågans betydelse
- Vi tar hänsyn till digitaliseringsutvecklingen inom finansbranschen i vårt tillsynsarbete
- Vi tar hänsyn till konsekvenserna av klimatförändringen och klimatpolitiken för den finansiella sektorn i vårt tillsynsarbete
- Vi verkar för en förebyggande tillsyn av penningtvättsbekämpning och främjar Finlands goda anseende inom penningtvättsbekämpning
- Vi har god beredskap för eventuella störningar i den finansiella sektorn och i de finansiella tjänsterna

Expertis och gott anseende

- Vår personal besitter gedigen kompetens som stöder våra mål
- Vi har ett nära samarbete med andra myndigheter och utnyttjar intressentgruppernas kompetens inom områden där det inte är ändamålsenligt att förvärva egen djup kompetens
- Vi utnyttjar personalens kompetens flexibelt över organisationsgränserna
- Vårt ledarskap är inspirerande, stöder ett gott arbetsklimat och fokuserar på förändringsledarskap
- Vi är en väl ansedd arbetsgivare för finansiella experter

God kvalitet och effektivitet

- Vi har standardiserade och effektiva processer
- Vi utnyttjar fullödigt både samarbetet med EU-myndigheterna och ECB:s tillsynspraxis i tillsynsarbetet
- Vi använder moderna it-system för att öka tillsynens genomslagskraft och effektivitet
- Vi utnyttjar systematiskt dataanalyser för en ändamålsenlig inriktning av tillsynen
- Vår kommunikation stöder våra strategiska mål

Sammanfattning av Finansinspektionens verksamhet 2021

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att kreditinstituten, försäkringsanstalterna, pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls. (1 § i lagen om Finansinspektionen)

Läget på finanssektorn har alltså varit bra under andra året av coronapandemin, men riskerna i anknytning till coronapandemins och ekonomins utveckling är alltså förhöjda. Finansinspektionen har fortsatt med den effektiviserade uppföljningen och analysen av tillsynsobjektens risksituation när det gäller utvecklingen av coronapandemin och dess ekonomiska konsekvenser.

Finansinspektionens strategiska projekt framskred nästan på det planerade sättet.

Strategiskt projekt	Situation	Situationens muntliga bedömning
Tillsyn över den alltmer digitala finanssektorn	●	Analysen över finanssektorns digitala mognadsnivå blev färdig enligt planerna under första hälften av 2021. Analysarbetet fortsätter 2022 med en analys som gäller risker och kontroller. Projektets resultat kommer att iakttas i planeringen av den kommande verksamheten.
Förberedelser inför störningar	●	Projektet framskred enligt planerna. Huvuddragen i krisplanerna gällande centrala sektorer och tillsynsobjekt uppdaterades. Kriskommunikationsmodellen blev färdig. Beredskapsplanerna för betalningar och kontanttjänster hos banker samt värdepappersmarknadsaktörernas kritiska tjänster genomgicks. Slutförandet av krisplanerna fortsätter inom bank- och försäkringstillsynen 2022.
Integrering av klimatförändringen i tillsynen	●	Projektet framskred enligt planerna. Under året publicerades flera tillsynsmeddelanden, Finansinspektionen ordnade intern utbildning, och ett webinarium som riktades till företagen under tillsyn nådde målgruppen väl. Därtill publicerades det på den externa webbplatsen tolkningar om frågor som branschen ställt om regleringen. Finansinspektionen deltog i EBAs ² , Esmas ³ och Eiopas ⁴ arbete.
Tillsyn över bekämpningen av penningtvätt	●	Projektet framskred i huvuddrag enligt planerna. Inspektionsverksamheten i anknytning till penningtvätt omorganiserades och en teamchef för inspektioner inledde arbetet. Under året blev tre inspektioner klara och en skickades till tillsynsobjektet för kommentarer. Därtill startades tre nya inspektioner. Den kontinuerliga tillsynen utvecklades bl.a. enligt EBAs iakttagelser och inom ramen för projektet tillsynens miniminivå. Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar (MOK ⁵) gällande penningtvätt godkändes under remissbehandlingen.
Fastställande av tillsynens miniminivå	●	Projektet nådde i huvudsak målen för början av året. Banktillsynsavdelningen och försäkringstillsynens solvenstillsyn tog modellen i bruk redan tidigare. Delmålen som skulle rapporteras till ledningsgruppen uppnåddes inte under andra hälften av året. Det fanns skillnader mellan byråerna i hur arbetet framskred.

² EBA = European Banking Authority, Europeiska bankmyndigheten.

³ Esma = Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten, European Securities and Markets Authority.

⁴ Eiopa = Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, European Insurance and Occupational Pensions Authority.

⁵ MOK = Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.

Det goda framskridandet av de strategiska projekten 2021 betyder att de mål för substansärenden som lyfts fram i strategin håller på att uppfyllas. Också åtgärder som främjar andra strategiska mål – högklassig och effektiv, sakkunnig och uppskattad – har framskridit väl. Genomförandet av strategiperiodens mål bedöms mer detaljerat i direktionens följande berättelse till bankfullmäktige, dvs. i berättelsen 2022.

Bland de sex IT-projekt som hade prioriterats med tanke på Finansinspektionens tillsynsuppgifter framskred fyra enligt planerna.

IT-projekt	Situation	Situationens muntliga bedömning
Utveckling av dataanalys	●	Utvecklingen av analysverktyg framskred enligt planerna och deras användning har ökat markant. De genomförda satsningarna syns i den ökade och effektivare användningen av data i tillsyns- och analysarbetet.
Reform av rapporteringssystemet	●	Rapporteringssystemets omfattande reformprojekt framskred enligt planerna. Anskaffningen och leveransen kommer att ske under åren 2020–2023. Konkurrensutsättandet avslutades och systemleverantören valdes.
Elektronisk ärendehantering	●	Pilottjänsterna i leveransprojektet för det elektroniska ärendehanteringssystemet togs i bruk i sin helhet. Totalprojektet hölls inom ramen för budgeten. Projektet avslutades.
Elektronisk ärendehantering – fortsatt utveckling	●	Utvecklingen av nya ärendehanteringstjänster inleddes. Syftet är att inom projektet genomföra cirka 20 nya tjänster. Det prioriterade leveransprojektet av elektronisk ärendehantering slutfördes mot slutet av året och krävde resurser som hade reserverats för den fortsatta utvecklingen.
Tillsynsmyndighetens arbetsbord	●	Definitionen av systemet tillsynsmyndighetens arbetsbord framskred långsammare än planerat. Under början av 2022 koncentreras projektet på slutförandet av pilotprocessernas definition.
Nya teknologier	●	Introduktionen av nya teknologier framskred nästan på det väntade sättet. Under berättelseåret togs i bruk två nya robotar, och på hösten inleddes ett projekt för utnyttjandet av AI-baserad textanalys i prospektkontroller.

Personalundersökningens resultat utvecklades positivt från den föregående undersökningen 2019. Undersökningens helhetsresultat steg från den föregående undersökningen, dvs. från nivån tillfredsställande till nivån tillfredsställande +. I synnerhet indexet för tillfredsställelse på arbetet och flera faktorer förknippade med chefsarbete förbättrades klart. Därtill stärktes index som beskriver personalens engagemang och hängivenhet samt resultatet som mäter organisations prestanda, även om nämnda index alltså låg på en lägre nivå än den finska expertnormen. Jämfört med den finska expertnormen klarade sig Finansinspektionen väl i följande områden: responsen från cheferna till personalen, personalens syn på organisationens framtid samt utvecklingsmöjligheterna. Utrymme för förbättring fanns inom tillgången till information och beslutsfattandets effektivitet.

Enligt undersökningen bland intressentgrupper har Finansinspektionens rykte klart förbättrats från den föregående undersökningen, som genomfördes 2017. Den låg som helhet på bra nivå (ryktesindex 68) och var en aning bättre än tillsynsmyndigheternas och ministeriernas medeltal (ryktesindex 65). Ryktet förbättrades i synnerhet på basis av svar från försäkringssektorn, medierna och andra myndigheter. Ryktet stärktes av samarbetsförmågan och flexibiliteten, personalens kunskande och yrkeskunskaper samt pålitlighet, noggrannhet och stränghet, som ligger på en utmärkt nivå. Å andra sidan försvagas ryktet kraftigast av kvalitetvariationer i tillsynen, verksamhetens långsamhet samt försiktigheten i ställningstaganden och tolkningar.

Utfallet av Finansinspektionens kritiska framgångsfaktorindikatorer

Finansinspektionens mätare mäter utfallet av de kritiska framgångsfaktorindikatorerna. Resultatet av framgångsfaktorindikatorer kalkyleras som det vägda medeltalet av resultaten för deras undermätare.

Under berättelseåret följde Finansinspektionen med nio framgångsfaktorindikatorer och 25 undermätare. I fyra framgångsindikatorer och 14 mätare uppnåddes målvärdet och i fem indikatorer och 11 mätare uppnåddes det inte.

Under berättelseåret påförde Finansinspektionen två påföljdsavgifter. I ingetdera fallet överensstämde behandlingstiden med målet. I slutet av 2020 godkändes en organisationsförändring som gällde grundandet av en ny enhet för juridiska ärenden. Enheten grundades 2021, och på hösten inledde den uppdateringen av sanktionsprocessen. Utvecklingsarbetet fortsätter 2022.

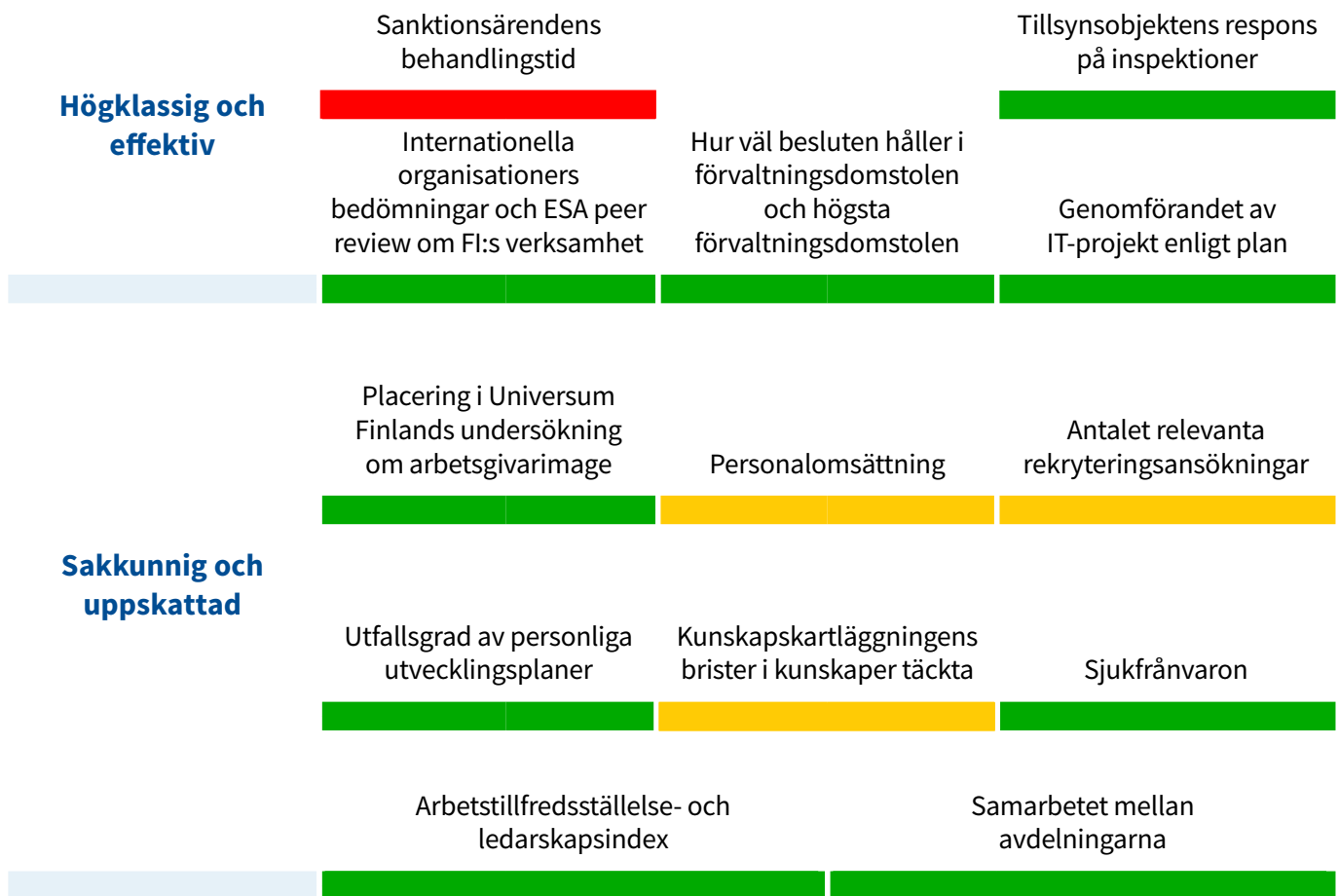
Finansinspektionens kritiska framgångsfaktorer

Effektivitet (vision, mission & värden)	Strategiska projekt	Proaktiv kommunikation	Kundernas förtroende för finanssektorn
Tillsyn som förändras med omvärlden	Satsning på riskbaserad tillsyn	Utfallet av riskbaserad tillsyn	
Högklassig och effektiv	Högklassiga & effektiva interna processer	IT-system som stödjer tillsynen	
Sakkunnig och uppskattad	Sakkunnig och välmående personal	Uppskattad arbetsgivare	

Finansinspektionens mätare 2020–2022 (1/2)

Effektivitet (vision, mission & värden)	Genomförande av strategiska projekt enligt plan	Antalet medieträffar på basis av FI:s meddelanden	Kundernas förtroende för bank- och försäkringssektorn (EPSI Rating)
		Medeltalet i användarförfrågningen om FI:s nättjänst	FIN_FSA-Twitter-kontots genomslag
Tillsyn som förändras med omvärlden	Arbetstidens fördelning (tillsyn vs. annat arbete)	Utfallet av tillsynens miniminivåplan	Utfallet av tillsynsmyndighetens bedömningar
	Inspektionernas andel av tillsynsarbetet	Inspektionernas utfallsgrad	Tema-bedömningarnas utfallsgrad
			%-andel av slutförda inspektioner och temabedömningar som riktas till penningtvätt och finansiering av terrorism samt ändringar som föranleds av finanssektorns digitalisering och klimatförändringen

Finansinspektionens mätare 2020–2022 (2/2)

Uppnåendet av Finansinspektionens mål för 2021

1 Tillsyn som förändras med omvärlden

Finanssektorn måste även förbereda sig på ogynnsam utveckling trots det goda läget

Efter två år av coronapandemi är finanssektorns situation alltjämt bra, men det finns också många osäkerhetsmoment förknippade med ekonomins utveckling. Dessa beskrivs närmare i kapitlet Finanssektorns läge och risker. Aktörerna i finanssektorn måste förbereda sig på utveckling som är ogynnsammare än prognoserna, till exempel förändringar i prissättningen på finansmarknaden eller bankernas ökade kreditförluster. Även om läget i sektorn har förblivit bra under andra året av coronapandemin, är riskerna i anknytning till pandemins och ekonomins utveckling alltjämt förhöjda.

Finansinspektionen har fortsatt med den effektiviserade uppföljningen av tillsynsobjektens risksituation och analysen av coronapandemins utveckling och dess ekonomiska konsekvenser. En del skade- och livförsäkringsbolag rapporterar alltjämt om sitt läge oftare än normalt. Banktillsynen följde med utvecklingen av kreditrisksituationen på ett effektiviserat sätt ända till september. Finansinspektionen fortsatte också med bedömningen av coronapandemins inverkan på börsbolagens bokslutsrapportering.

Verksamhetsomgivningens förändrade läge syntes också i berättelseårets makrotillsynsbeslut. Finansinspektionens direktion beslutade i slutet av juni att hålla kvar de lättade strukturella kapitalkraven för kreditinstitut, dvs. de ligger på den nivå på vilken de med anledning av coronapandemin våren 2020 fastställdes. Samtidigt beslutade direktionen att strama åt lånetaket på krediter som tagits för köp av andra än första bostäder med fem procentenheter, dvs. till nivån före coronapandemin (85 procent). De nya riktlinjerna för makrotillsynsåtgärder förbereddes för tiden efter coronapandemin så att det är möjligt att dra de nya riktlinjerna och fatta besluten enligt dem under första hälften av 2022 på ett ändamålsenligt sätt med tanke på pandemin och det ekonomiska läget.

ECB⁶ och EBA publicerade resultaten av bankernas stresstest i juli. Samtidigt publicerade Finansinspektionen resultaten för de nationella testen. Enligt stresstesten skulle finska kreditinstituts kapitaltäckning tåla en betydande försvagning av verksamhetsomgivningen. De största finska kreditinstituten deltog i EBAs och ECB:s stresstest och de övriga kreditinstituten i nationella stresstest.

Resultaten av Eiopas stresstest publicerades i december. Testet bekräftade att sårbarheterna inom EU:s⁷ försäkringssektor framför allt ansluter sig till marknadsriskerna, i synnerhet ränterisken. Sektorns genomsnittliga solvens sjönk och en del aktörer låg till och med under solvenskapitalkravet. I samtliga fallen överskred tillgångarna dock alltså ansvarsskuldbeloppet. Från Finland deltog OP Gruppen och Sampo Group i testet.

Inom banktillsynen ligger tyngdpunkten i hanteringen av problemkrediter

På grund av coronaläget koncentrerades banktillsynen på processer i anknytning till kreditriskerna och i synnerhet problemkrediter. I de inspektioner som riktades till detta område upptäcktes hos många banker brister vid iakttagandet av regleringen gällande problemkrediternas klassificering. Finansinspektionen krävde i sina inspektionsbrev att dessa brister skulle åtgärdas.

Bankerna under ECB:s direkta tillsyn utarbetade en självbedömnings- och verksamhetsplan om sin hantering av klimatrisker i förhållande till rekommendationer som ECB publicerade 2020. På basis av dem gjorde ECB:s och Finansinspektionens gemensamma tillsynsgrupper sina egna bedömningar och gav rekommendationer till de enskilda bankerna. I fortsättningen ingår bedömningen av klimatrisker i ECB:s samtliga samlade kapitalbedömningar.

EBAs omfattande reform av metoden för bankernas interna kreditklassificering (IRB-metoden) trädde i huvudsak i kraft i början av 2022. Reformen förutsätter att de banker som i sina kapitaltäckningskalkyler använder IRB-metoden ska utveckla sina verksamhetssätt samt skicka ansökningarna gällande eventuella ändringar till Finansinspektionen för bedömning. Finansinspektionen observerade i sina bedömningar av utvecklingen av metoder för IRB-bedömningar att banker inte har kunnat förbereda sig på reformen helt på det sätt som regleringen förutsätter utan utvecklingsarbetet fortsätter under kommande år.

---

⁶ ECB = Europeiska centralbanken.

⁷ EU = Europeiska unionen.

I övervakningen av försäkringssektorn har uppmärksamhet fästs vid ersättningsansökningarnas behandlingstider, fastställandet av företagarnas arbetsinkomst, kalkyleringen av gruppernas solvens samt vid fastighetsinvesteringarnas värderingsmetoder

Finansinspektionen upptäckte dröjsmål i skadeförsäkringsbolagens behandlingstider av ersättningsansökningar gällande lagstadgad trafik- och olycksfallsförsäkring samt överskridningar av lagenliga tidsfrister. Under berättelseåret utarbetade Finansinspektionen en ny rapporteringsmodell för dessa försäkringsgrenars behandlingstider och inleder datainsamlingen enligt modellen 2022.

Finansinspektionen utredde värderingsmetoderna av fastigheter som ägs av arbetspensionsanstalter samt skade- och livförsäkringsbolag och värderingarnas tidsenlighet. Utredningen visade att värderingarna i regel uppdateras tillräckligt ofta. Vidare utredde Finansinspektionen beräkningen av solvenskravet i försäkringsgrupper när det gäller skade- och livförsäkring. De brister och fel som upptäcktes i temabedömningen inverkar enligt Finansinspektionen inte i betydande grad på gruppernas solvensnivåer.

Finansinspektionen gjorde en utredning av verkställandet av företagarnas pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare (FöPL). Pensionsanstalten ska fastställa en årlig arbetsinkomst för företagaren som motsvarar värdet på företagarens arbetsinsats, såväl kvalitativt som tidsmässigt. Enligt Finansinspektionens observationer iakttar arbetspensionsbolagen dock vid fastställandet av arbetsinkomsten varken lagens krav eller arbetspensionsbolagens egna anvisningar och material.

Antalet ansökningar på arbetslöshetskassor samt kassornas utgifter och behandlingstider följdes med noggrant. Finansinspektionen reagerade fortlöpande i eventuella ändringar i dem.

Prospektkontroller nådde rekordsiffror, också förändringar i verksamhetsomgivningen och regleringen påverkade övervakningen av kapitalmarknaden

Antalet prospektansökningar till Finansinspektionen (inkl. det första SPAC⁸) var rekordhögt. Under berättelseåret varierade prospektansökningarnas kvalitet. På grund av detta var Finansinspektionen på sommaren tvungen att berätta att den eventuellt måste använda den tilläggstid som EU:s prospektförordning tillåter för prospektkontroller. Prospektansökningarnas kvalitetsnivå förbättrades mot slutet av berättelseåret.

---

⁸ SPAC = Special Purpose Acquisition Company, ett separat bolag avsett för företagsförvärv.

Förändringarna i verksamhetsomgivningen och regleringen har också påverkat tillsynen över kapitalmarknaden. Tyngdpunkten i övervakningen av projektet med hållbar finansiering har legat framför allt på fondprodukter och tolkningarna i anknytning till dem. I bedömningen av fondernas stadgar togs särskild hänsyn till att de motsvarar de nya kraven gällande informationsskyldigheterna i anknytning till hållbar finansiering. Finansinspektionen har på sin webbplats publicerat sina egna tolkningar samt tolkningar av europeiska tillsynsmyndigheter och Europeiska kommissionen gällande hållbar finansiering.

De två temabedömningar av likviditetshandling som riktades till fondsektorn visade att det alltså finns saker att utveckla inom investeringsfondernas likviditetshandling. Temabedömningen av investeringsbaserad gränsrotsfinansiering visade att det framför allt fanns brister i beskrivningen av riskerna och bolagets ekonomiska ställning.

Övervakning av bekämpningen av penningtvätt

Finansinspektionen har fortsatt att bedöma tillsynsobjektens metoder för bekämpning av penningtvätt med inspektioner och den kontinuerliga tillsynen. Inspektionerna har riktats till bank- och betaltjänstsektorer. Den kontinuerliga tillsynen omfattade bl.a. deltagandet i helhetsbedömningar som med vissa mellanrum genomförs på nationella banker, arbetet inom tillsynskollegier som etablerats för gränsöverskridande banker under ECB:s direkta tillsyn samt i deltagandet i behandlingen av nya registrerings- och verksamhetstillståndsansökningar.

Den kontinuerliga tillsynen utvecklades genom att utvidga deltagandet i det internationella tillsynssamarbetet gällande bekämpningen av penningtvätt och genom att i riskbedömnings- och tillsynsarbetet bättre än tidigare beakta tidigare observationer som kommit fram i tillsynsmyndighetens bedömningar.

År 2021 var reformen av sättet att genomföra och organisera inspektioner som gäller bekämpningen av penningtvätt ett viktigt utvecklingsföremål. Under året slutfördes tre inspektioner gällande bekämpningen av penningtvätt som hade inletts tidigare och en fjärde lämnades till tillsynsobjektet för slutkommentarer. Under hösten startades tre nya inspektioner. På byrån för bekämpning av penningtvätt är inspektionskapaciteten cirka fem inspektioner under en 12-månadersperiod.

Ett annat viktigt utvecklingsobjekt och tyngdpunktsområde 2021 var reformen av regleringen. Finansinspektionen deltog i arbetet av en lagstiftningsarbetsgrupp på finansministeriet och inledde en reform av sina egna föreskrifter och anvisningar som specificerar lagstiftningen gällande bekämpningen av penningtvätt.

Finansinspektionen deltog i arbetet av en arbetsgrupp för reform av penningtvättslagen, som leds av finansministeriet. Regeringens proposition, som baserar sig på detta arbete, lämnades till riksdagen i januari 2022. Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar gällande bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som delvis baserar sig på lagreformen, sändes på remiss i december 2021.

Övervakning av cyber- och ICT-risker

När finanssektorn digitaliseras, är förberedelserna för informationssäkerhets- och cyberhot av olika slag ännu viktigare. Regleringen ålägger aktörerna i den finansiella sektorn att ta hand om informationsförvaltningens, informationssäkerhetens och verksamhetskontinuitetens tillräckliga nivå. Finansinspektionen övervakar att dessa krav uppfylls, när nya aktörer ansöker om verksamhetstillstånd och registreras, under inspektioner samt i det övriga tillsynsarbetet till exempel genom att följa med betydande störningar i tjänster som tillsynsobjekten tillhandahåller samt i betalnings- och informationssystem.

Finansinspektionen har under de senaste åren inspekterat nätbanks- och betalningssystemens ICT- och informationssäkerhetsrisker som ett led i tillsynen av operativa risker. Därtill har den kartlagt hanteringen av olika tillsynssektors ICT- och informationssäkerhetsrisker på ett mer omfattande sätt i sina temabedömningar. Förberedelserna för informationssäkerhetsshot är av central betydelse vid trygghandlet av funktionernas och tjänsternas kontinuitet i finanssektorn, och dessa inspektioner och temabedömningar kommer att fortsätta 2022.

Finansinspektionen analyserar mognaden av tillsynsobjektens digitalisering och riskhantering även i ett bredare perspektiv. Under det första skedet genomfördes en temaförfrågning om digitaliseringens mognadsgrad i olika tillsynssektorer. Efter detta analyseras på basis av det insamlade materialet riskerna i anknytning till digitaliseringen och sätten att hantera dem, till exempel hanteringen av risker i anknytning till informationssäkerhet och dataskydd. Detta arbetet avses bli klart fram till slutet av Q1/2022.

Finansinspektionen deltar i försörjningsberedskapsarbetet. Till exempel i en pool bestående av aktörer i den finansiella sektorn och myndigheter är syftet att tillsammans trygga verksamhetsförutsättningarna för organisationer som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen och därigenom för hela samhället i alla förhållanden. Bedömningen av cyberhot och förberedelserna för dem är en viktig del av detta beredande arbete, som sker i försörjningsberedskapsorganisationen. Finansinspektionen deltog också i finanssektorns FATO 2021-verksamhetsövning.

Finansinspektionens ombud hos två tillsynsobjekt

Finansinspektionen tillsatte ett ombud för att övervaka Privanet Securities Oy:s verksamhet den 11 mars 2021. Orsakerna var bl.a. flera allvarliga försummelser och förbrytelser som upptäckts i verksamheten till exempel vid hanteringen av intressekonflikter. Finansinspektionen återkallade nämnda tillsynsobjekts verksamhetstillstånd den 2 juli 2021.

Finansinspektionen beslutade att fortsätta med ombudstillsynen av Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo, som inleddes den 14 december 2020. Orsaken till ombudstillsynen var bl.a. bolagets sätt att genomföra sin lagstadgade uppgift och syftet med sin verksamhet, i synnerhet med tanke på investeringsverksamheten, solvensen, riskhanteringen och ledningens skyldigheter.

Strategiska tyngdpunktsområden utvecklades med projekt

I projektet **övervakningen av den alltmer digitala finanssektorn** genomfördes en analys av digitaliseringens mognadsnivå i finanssektorn, och 2022 fortsätter vi med en analys av risker och kontroller. Projektets resultat kommer att iakttas i planeringen av den kommande verksamheten.

Projektet **förberedelser för störningar** uppdaterade de viktigaste riktlinjerna för krisplanerna gällande centrala tillsynssektorer och tillsynsobjekt och utarbetade en modell för kriskommunikation. I projektet genomgicks också beredskapsplanerna för betalningar och kontanttjänster hos banker samt värdepappersmarknadsaktörernas kritiska tjänster.

Projektet **integreringen av klimatförändringen i tillsynen** koncentrerade sig på att förmedla information och ordna utbildning för såväl den egna personalen som intressentgrupper. Under året publicerade Finansinspektionen flera tillsynsmeddelanden om frågan, utbildade internt den egna personalen och ordnade ett webinarium för företagen under tillsyn i september. Webinariet väckte rekordstort intresse och nådde sin målpublik väl. Finansinspektionen publicerade också på sin webbplats en sektion med frågor och svar, i vilken det har samlats tolkningar gällande frågor som branschen har ställt om regleringen.

Det har dock funnits utmaningar i EU-lagstiftningens färdigställande, vilket kan leda till att tillsynsarbetet devis kommer i gång senare än väntat. Finansinspektionen deltar alltjämt i bredningen av regleringen och tillsynsanvisningar inom EBA, Esma och Eiopa.

Under berättelseåret blev Finansinspektionen medlem i det globala samarbetsnätverket för centralbanker och tillsynsmyndigheter Network for Greening the Financial System (NGFS). Nätverket utvecklar tillvägagångssätt för att förbättra förutsättningarna för hållbar finansiering och identifiera de risker som klimatförändringen innebär för finanssektorn. Med hjälp av samarbetsnätverket byter tillsynsmyndigheterna ut sin bästa tillsynspraxis då det gäller hållbar finansiering.

Tillsynen av penningtvättsbekämpning koncentrerar sig på att tillsynsobjektens förmåga att förebygga penningtvätt ligger på den lagstadgade nivån. Verksamheten under berättelseåret presenteras mer detaljerat i sektionen Övervakning av bekämpningen av penningtvätt av kapitlet Tillsyn som förändras med omvärlden. Verksamheten presenterades för bankfullmäktige under berättelseåret.

2 Högklassig och effektiv

De IT-projekt som hade prioriterats med tanke på Finansinspektionens tillsynsuppgifter framskred som helhet på ett tillfredsställande sätt.

- Utvecklingen av dataanalysen framskred enligt planerna. De genomförda satsningarna syns i den ökade och effektivare användningen av data i tillsyns- och analysarbetet.
- Rapporteringssystemets omfattande reformprojekt framskred enligt planerna.
- Pilottjänsterna i det elektroniska ärendehanteringssystemet togs i bruk i sin helhet under berättelseåret. Utöver de ärendehanteringstjänster som ingår i pilotprojektet byggdes det inom ramen för leveransprojektet en serviceplattform för ärendehanteringssystemet.
- I vidareutvecklingsprojektet för elektronisk ärendehantering inleddes utvecklingen av nya ärendehanteringstjänster. Som helhet framskred utvecklingen av ärendehanteringstjänster långsammare än planerat.
- Definitionen av systemet tillsynsmyndighetens arbetsbord framskred långsammare än väntat. Under början av 2022 koncentreras projektet på slutförandet av pilotprocessernas definition.
- Introduktionen av nya teknologier framskred nästan på det planerade sättet. Under berättelseåret togs i bruk två nya robotar, och på hösten inleddes ett projekt för utnyttjandet av AI-baserad textanalys i prospektkontroller.

Enligt årsplanen genomfördes 34 inspektioner under året. 16 inspektioner fördröjdes eller annullerades under året. På motsvarande sätt genomfördes 13 temabedömningar på det planerade sättet och 7 fördröjdes. Bland inspektionerna annullerades 4 på grund av en orsak som berodde på tillsynsobjektet, i vilket fall den annullerade inspektionen inte ingår i beräkningen av utfallet. Vid beräkandet beaktas inte heller en inspektion och en temabedömning vars dröjsmål helt berodde på ECB:s verksamhet. De slutförda inspektionerna och temabedömningarna gav betydande iakttagelser om såväl enskilda tillsynsobjekts som finansmarknadens situation och risker.

Inspektionerna och temabedömningarna planeras årligen som en del av tillsynsavdelningarnas verksamhetsplanering. Orsaken till avvikelser från årsplanen är ofta ändringar i tillsynsobjektets verksamhet, omprioriteringen av tillsynsuppgifterna, personalbyten eller en arbetsmängd som är större än uppskattat. En del inspektioner och temabedömningar beror på andra myndigheters verksamhet och personal (t.ex. ECB). År 2022 kommer den horisontella uppföljningen av inspektionerna och temabedömningarna att bli betydligt noggrannare så att det är möjligt att reagera i rätt tid på eventuella avvikelser. Därtill kommer projektens arbetstidsplanering samt utfallsuppföljning att enhetligas.

Projektet fastställande av tillsynens miniminivå uppnådde inte sina mål mot slutet av året. Banktillsynsavdelningen och försäkringstillsynens solvenstillsyn tog modellen i bruk redan tidigare. Delmålen som rapporteras till ledningsgruppen uppnåddes inte under andra hälften av året. Det fanns skillnader mellan byråerna i hur arbetet framskred. Utmaningen på enskilda byråer var resursproblem och omprioriteringen av verksamheten för att bekämpa penningtvätt.

Finansinspektionen upptäckte i april 2021 att cirka 5 % av åtgärdsavgifterna inte hade fakturerats under perioden 1.1.2020–25.4.2021. Åtgärdsavgifterna fakturerades och betalades huvudsakligen fram till slutet av november månad. Åtgärdsavgifterna står för cirka 5 % av Finansinspektionens finansiering. Processen utvecklas så att ett motsvarande fel inte kan uppstå på nytt.

Finansinspektionens direktion beslutade om utveckling och förstärkning av den interna kontrollen. Syftet är att bland annat skärpa internkontrollen samt se till att Finansinspektionen gör rätt saker effektivt samt i överensstämmelse med de strategiska målen och de skyldigheter som lagstiftningen ställer. Som ett led i utvecklingsprojektet etablerades även posterna Compliance Officer och Risk Officer. Utvecklingsprojektet av intern kontroll fortsätter 2022.

Finlands Banks internkontroll producerar för Finansinspektionen de internkontrolltjänster som den behöver. År 2021 genomförde den 3 kontroller som enbart riktades till Finansinspektionen och därtill riktades delar av mer omfattande kontroller till Finansinspektionen.

En kvalitetsgranskning av effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet och allokeringen av resurserna, som genomförts av ett externt konsultföretag, blev färdigt. Projektet inleddes i december 2020 och avslutades i slutet av mars 2021. I projektet jämfördes Finansinspektionens verksamhet med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter. På basis av jämförelsen gav konsultföretaget rekommendationer om i vilken riktning och hur Finansinspektionens verksamhet och kunnande borde utvecklas. Rapportens iakttagelser och rekommendationer prioriterades, och man kom överens om hur arbetet skulle fortsätta. Rekommendationer genomförs som en del av verksamhetsplanen 2022 och i det kommande strategisamarbetet.

Begäranden om utredning, administrativa sanktioner och utredningsfall på värdepappersmarknaden

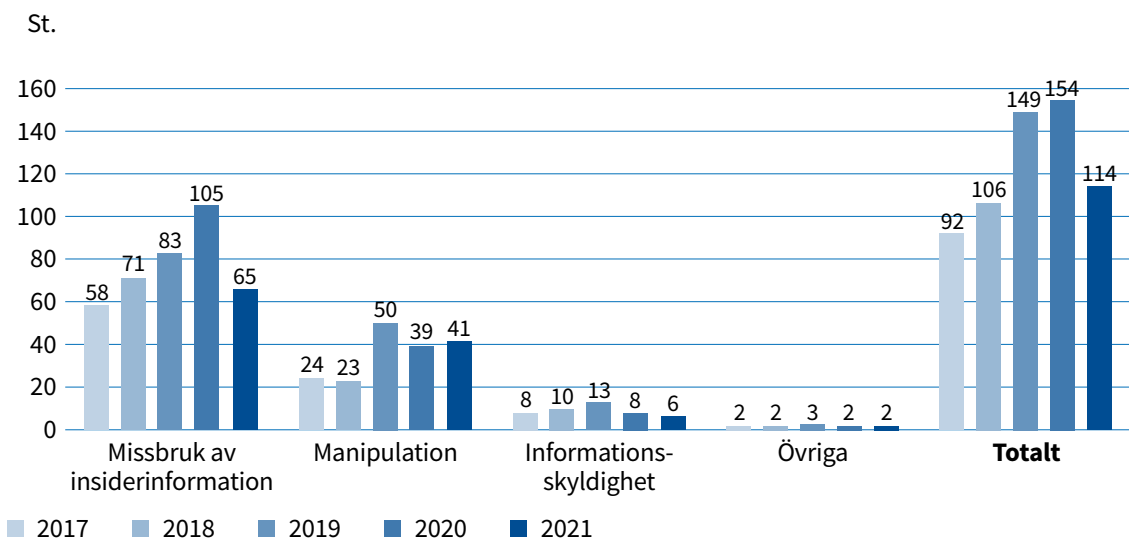
Finansinspektionen lämnade åtta begäranden om utredning till polisen, utfärdade två administrativa sanktioner och gav en offentlig varning.

Hösten 2021 inledde Finansinspektionen en uppdatering av sanktionsprocessen. Syftet med de uppdaterade anvisningarna är att göra administrativa sanktioner smidigare och snabbare. Målet är att se till att ärenden på Finansinspektionen som gäller administrativa sanktioner och begäranden om utredning effektivt, ändamålsenligt och utan dröjsmål överförs till den rätta processen för behandling och bedömning. Utvecklingsarbetet fortsätter 2022.

Finansinspektionen slutförde 114 tillsynsfall i anknytning till handeln på värdepappersmarknaden och informationsskyldigheten. Under berättelseåret mottog Finansinspektionen från marknaden 160 STOR-anmälningar (Suspicious Transaction and Order Report) om misstänkta transaktioner och order. En betydande andel av anmälningarna undersöktes eller bedömdes under berättelseåret och en del överfördes till 2022.

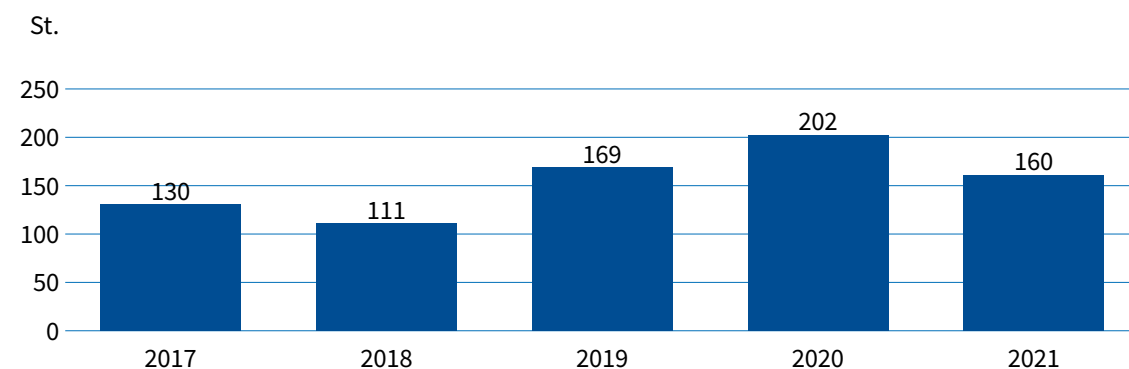
Fall som Finansinspektionen undersökt 2017–2021

Källa: Finansinspektionen

Handelslarm som signal- och analysystemet producerat och som Finansinspektionen har analyserat framgår inte av bilden.

Anmälningar av misstänkta transaktioner och order som mottagit av marknadsaktörer (STOR)

- Anmälningar av misstänkta transaktioner och order (STOR; Suspicious Transaction and Order Report, tidigare STR) gäller misstankar om eventuellt missbruk av insiderrinformation eller marknadsmanipulation

Källa: Finansinspektionen

3 Sakkunnig och uppskattad

Nästan alla anställda på Finansinspektionen arbetade huvudsakligen på distans under året. Med detta ville man trygga personalens hälsosäkerhet och myndighetsverksamhetens kontinuitet under coronapandemin. Inspektionerna genomfördes virtuellt enligt distansinspektionsanvisningarna. Finlands Banks och Finansinspektionens gemensamma krisorganisation följde med pandemisituationen och koordinerade de åtgärder som den krävde.

Enligt en personalundersökning, som genomfördes mot slutet av året, utvecklades resultaten positivt från den föregående undersökningen 2019. Undersökningens helhetsresultat steg från den föregående undersökningen, från nivån ”tillfredsställande” till nivån ”tillfredsställande +”. I synnerhet indexet för tillfredsställelse på arbetet och flera faktorer som beskriver chefsarbete förbättrades klart. Indexet som mäter personalens engagemang har förstärkts framför allt med anledning av förbättringen av vi-andan och fördelningen av kunnandet. Prestationsindexet steg mest jämfört med den föregående undersökningen, men i detta index ligger Finansinspektionen alltså jämt efter expertnormen i Finland. Jämfört med expertnormen klarar sig Finansinspektionen väl i följande områden: responsen från cheferna till personalen, personalens syn på organisationens framtid samt utvecklingsmöjligheterna. Utrymme för förbättring finns inom tillgången till information och beslutsfattandets effektivitet. Jämfört med den föregående undersökningen har verktygen utvecklats mest, och å andra sidan upplevdes det att arbetet hade blivit en aning mindre intressant.

Under undantagsförhållanden svarade personalen också på en separat förfrågning om välmående i arbetet. Enligt resultaten upplevde största delen att arbetet i undantagsförhållanden har löpt smidigt och att de i det hela taget har klarat sig väl. Arbetsgivarens coronainformation och anvisningar har varit tydliga, arbetsgivarens coronaåtgärder och verktyg har varit bra och arbetsgemenskapens och arbetskamraternas betydelse har kristalliserats. Mer än 60 procent uppskattade att deras arbetsmängd har ökat. Det personliga välmåendet i arbetet i anknytning till individen har sjunkit och det har blivit svårare att återhämta sig. Chefernas roll har accentuerats och deras arbetsmängd har ökat.

Enligt en undersökning bland intressentgrupper har Finansinspektionens rykte klart förbättrats jämfört med den föregående undersökningen, som genomfördes 2017, och den låg allmänt på bra nivå (ryktesindex 68) och var en aning bättre än tillsynsmyndigheternas och ministeriernas medeltal (ryktesindex 65). Ryktet förbättrades i synnerhet på basis av svar från försäkringssektorn, medierna och andra myndigheter. Ryktet stärktes av samarbetsförmågan och flexibiliteten, personalens kunnande och yrkeskunskaper samt pålitlighet, noggrannhet och stränghet, som ligger på en utmärkt nivå. Å andra sidan försvagas ryktet kraftigast av kvalitetvariationer i tillsynen, verksamhetens långsamhet samt försiktigheten i ställningstaganden och tolkningar.

Finansinspektionen ordnade den 2 november 2021 ett internationellt evenemang FIN-FSA conference: EU financial markets today and in the future. På evenemanget behandlas den europeiska banksektorns resiliens och utsikter efter två år av pandemi, försäkringssektorns utsikter i den föränderliga ekonomiska verksamhetsomgivningen samt kapitalmarknadens och investerarbeteendets trender.

Evenemanget arrangerades på Marina Congress Center och antalet gäster på centret var cirka 100. I arrangemangen beaktades de då rådande coronasäkerhetsrestriktionerna. Det var också möjligt att följa med seminariet som en webcast, och antalet följare via webcast-plattformen och YouTube-kanalen var sammanlagt litet under 500.

År 2021 täckte Finansinspektionens medieoffentlighet 1 317 artiklar. Detta var en tredjedel mer än 2020 (988). I en tredjedel av artiklarna (32 %) var Finansinspektionen den dominerande aktören (2020: 25 %, 2019: 33 %). Tonen i Finansinspektionens offentlighet utvecklades och blev alltmer neutral: 2021 var dess andel 97 % (2020: 93 %, 2019: 95 %). Den positiva offentlighetens andel (1 %) sjönk klart (2020: 6 %), medan andelen av negativ offentlighet (2 %) ökade något (2020: 1,5 %). Den positiva offentligheten anslöt sig till Finansinspektionens välfungerande och bestämda tillsyn, rollen som auktoritet i branschen, kryptovalutornas klara reglering och det goda samarbetet med tillsynsobjekten. Sammanlagt 269 artiklar i olika medier baserade sig på Finansinspektionens meddelanden (2020: 339, 2019: 233).

Under berättelseåret deltog Finansinspektionen tillsammans med Finland Bank i utarbetandet av en nationell strategi för främjandet av ekonomiskt kunnande och höll fyra öppna, virtuella föreläsningar för allmänheten tillsammans med Myntmuséet. Experter har under verksamhetsåret deltagit i projektet ungdomarnas ekonomikunskaper, som har koordinerats av Diakonissanstaltens Vamos och som i synnerhet stödjer marginaliserade ungdomar och ungdomar som riskerar att bli marginaliserade gällande skötseln av ekonomiska frågor.

Banker under ECB:s tillsyn övervakas av ECB:s och nationella tillsynsmyndigheters gemensamma tillsynsgrupper enligt en etablerad modell. Finansinspektionen utför cirka 75 % och ECB 25 % av tillsynsarbetet. I de finska bankernas inspektioner deltog inspektörer från ECB och andra bankunionsländer, och därigenom erhöles det betydande stärkning framför allt för inspektioner av IT- och cyberrisker. Det strävades efter mer effektivitet till övervakningen av kreditinstitut under Finansinspektionens direkta tillsyn genom att maximalt utnyttja ECB:s metodutveckling. När nya bestämmelser trädde i kraft, började man i praktiken tillämpa dem på kreditinstitut under Finansinspektionens direkta tillsyn först när man såg på basis av en hurudan modell ECB tillämpar bestämmelserna i fråga. Detta var förfaringssättet till exempel vid genomförande av de nya kapitaltäckningsbestämmelserna.

EBA:s arbete är viktigt för Finansinspektionen, eftersom EBA kan harmonisera tillsynspraxis mellan bankunionsländer och länder utanför bankunionen, till exempel de övriga nordiska länderna. Under berättelseåret har reaktionerna till pandemisationen accentuerats i EBA:s arbete.

Finansinspektionen deltog i Eiopas och nationella tillsynsmyndigheters samarbete gällande bl.a. utarbetandet av manualer, givandet av utlåtanden och rekommendationer samt utvecklingen av regleringen. Dessa stödjer utvecklingen av enhetlig tillsynspraxis och tryggandet av tillsynens kvalitet inom hela EU. Finansinspektionen utnyttjar detta arbete vid övervakningen av skade- och livförsäkringsbolagens samt tilläggs pensionsstiftelsernas solvens och förfaringssätt.

Esma och nationella tillsynsmyndigheters gemensamma tillsynsåtgärder (*common supervisory action, CSA*) påverkade under berättelseåret också inriktandet av Finansinspektionens verksamhet, i synnerhet inom tillsynen över värdepappersföretag och investeringsfonder. Med gemensamma tillsynsåtgärder främjas tillsynens enhetlighet i de olika medlemsländerna. Därtill har de utlåtanden, anvisningar och varningar som Esma utarbetat för marknaden med stöd av nationella tillsynsmyndigheter stött kapitalmarknadens verksamhet och för sin del främjat investerarskyddet.

Finansinspektionen, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Bank och Verket för finansiell stabilitet uppdaterade sin samarbetsmodell för krishanteringen på finansmarknaden. I den uppdaterade samarbetshandlingen överenskomms om informationsbyte och annat samarbete vid förutseendet, hanteringen och lösandet av kriser på finansmarknaden. Målet är att förbättra parternas krishanteringsfärdigheter genom att se till att parterna bland annat byter information på det sättet som krissituationen förutsätter. Därtill uppdaterade Finansinspektionen och Verket för finansiell stabilitet den gemensamma samarbetshandlingen om effektiviseringen av resolutionen med anledning av ändringar som skett i synnerhet i banklagstiftningen.

Finansinspektionen bemötte behov som kommit fram i kartläggningen av kunnandet genom att ordna utbildning och fästa särskild uppmärksamhet vid frågan i sina ersättningsrekryteringar. Genomförandet av chefsutbildning som förutsätter fysisk närvaro flyttades till 2022.

I slutet av berättelseåret startade Finansinspektionen ett utvecklingsprojekt för att skapa en övergripande utbildningsplan och karriärstigsmodell och utvidga myndighetsarbetsrotationen. Utvecklingsprojektet fortsätter 2022.

Vid utvecklingen av personalens kunnande utnyttjas även samarbetet mellan EU-myndigheter, ECB och nationella tillsynsmyndigheter samt deras utbildningsutbud.

Programmet Young Professional förbereddes i samarbete med Finlands Bank. Programmet inleddes enligt planerna i september.

Årligt hörande av finansmarknaden

Utvecklingen av Finansinspektionens verksamhet stöds genom att årligen höra aktörerna på finansmarknaden. Finansinspektionen ordnade det årliga hörandet i april i panelform.

I de presenterade kommentarerna konstaterades att samarbetet med Finansinspektionen har fungerat mycket väl under pandemin, Finansinspektionen har under undantagsförhållanden agerat på ett agilt och flexibelt sätt och kunnat upprätthålla stabiliteten på marknaden. I enskilda anföranden ansågs det vara bra att Finansinspektionen har lyft fram hållbar utveckling, klimatförändringen och övervakningen av penningtvättsbekämpningen som tillsynens strategiska tyngdpunktsområden. Allokeringen av resurserna enligt riskallokeringen ansågs vara det rätta tillvägagångssättet. Det ansågs vara viktigt att Finansinspektionens tolkningar och föreskrifter inte avviker från andra länders tolkningar. I anföranden konstaterades att

- tryggheten av konsumenterna tillgång till banktjänster och kontanter är viktigt
- ökningen av konsumenternas skuldsättning är oroande
- upprätthållandet av "level playing-field"-situationen är viktigt i anknytning till Brexit
- I fråga om EU-genomförandet av Basel III ansågs det vara oroväckande att de nordiska marknadernas särdrag inte beaktas i tillräcklig grad och att tilläggskapitalkraven blir höga.

Vid hörandet önskades det att Finansinspektionen framöver försöker påskynda behandlingen av ärenden och ge uppskattningar om tidtabeller samt framhävdes vikten av kommunikation. Därtill önskades det att tillsynsfallen och tolkningarna kunde slutföras snabbare samt förhandskonsultering om tolkningar. Det konstaterades hur viktiga spelreglerna är för investeringsdiskussioner i sociala medier. Det nämndes att man borde fästa uppmärksamhet vid aktörernas affärsmodeller i den digitala världen, där dataskydd och trygg ärendehantering accentueras. Vid hörandet lyftes dessutom fram betydelsen av Finansinspektionens utgiftskontroll, proportionalitetsprincipen, tillsynsmyndighetens aktiva kommentering av ny reglering, vikten av nordiskt samarbete och främjandet av ekonomiskt kunnande.

Finansinspektionen beaktar den respons som den fått under hörandet i sin verksamhet. Tyngdpunkten i utvecklingen av verksamheten 2022 är digitalisering – utvecklingen av processer och system som stödjer dem, i kärnan verksamhetsprocesser och -sätt med vilka tillsynens fokus kristalliseras och riktas på ett bättre sätt. I och med detta är verksamhetsprocesserna föremålet för utveckling och effektivisering. Utvecklingen av processer effektiviserar behandlingen av ärenden och förkortar därmed också deras behandlingstider. I tillsynen över den alltmer

digitala finanssektorn fortsätter ett strategiskt projekt i vilket det satsas på analysen av tillsynsobjektens risker och kontroller i anknytning till digitalisering, ITC- och cyberrisker samt säkrandet av tillgången till tjänster.

Aktörernas jämlika behandling är ett viktigt mål i Finansinspektionen verksamhet, vilket gäller också ingripandet i försummelser. I utvecklingen av verksamheten fästs mer uppmärksamhet vid verksamhetens förutsägbarhet och ökningen av kommunikationen. Finansinspektionen strävar efter så snabb leverans som möjligt i sina tolkningar, men det kan ta tid att utfärda en tolkning till exempel för att ärendet är utmanande eller ansökningsmaterialet är bristfälligt.

Samarbetet mellan nordiska tillsynsmyndigheter är aktivt i de olika delområdena av tillsynen. Nordiska tillsynsobjekt övervakas i gemensamma tillsynskollegier, och det finns många samarbetsfora mellan nordiska tillsynsmyndigheter i olika tillsynssektorer.

Finansinspektionen deltar i branschens inhemska och internationella regleringsprojekt genom att bland annat delta i arbetet av statsrådets sektioner och arbetsgrupper, göra lagstiftningsinitiativ samt delta i förberedandet av europeiska tillsynsmyndigheters regleringsstandarder och anvisningar. Därtill publicerar Finansinspektionen tolkningar i anknytning till regleringen på sin webbplats.

Finansinspektionen bidrar för sin del till främjandet av medborgarnas ekonomikunskaper via webbtjänstens sektion för konsumentskydd, som delar ut information som är väsentlig för konsumenterna om de konsumenttjänster som Finansinspektionen övervakar och om ändringar i regleringen som gäller konsumenterna. Finansinspektionen svarar på konsumenternas frågor och hjälper dem hitta rätt information även på kundtelefonen. Under berättelseåret har Finansinspektionen deltagit i verksamheten av en konsumentskreditsarbetsgrupp som justitieministeriet utsetts. Finansinspektionen deltog också i utarbetandet av en strategi för ekonomiskt kunnande.

Ett av Finansinspektionens centrala mål är effektivitet, som är förknippad med sträng kostnadskontroll. Syftet med Finansinspektionens samtliga verksamhet är att tillsynsobjektens tillsynsavgifter ska hållas rimliga.

Bankfullmäktiges berättelse 2020

I sin berättelse uppmanade bankfullmäktige Finansinspektionen att:

Bedöma vilka konsekvenser och risker den kraftiga ökningen av tillgångspriserna medför för de sektorer som står under tillsyn samt bedöma risken för bubblor och för att de spricker.

Finansinspektionen bedömer förändringarna i bostadspriserna och hushållens skuldsättning som en del av den kvartalsvisa makrotillsynen. Den maximala belåningsgraden återställdes för andra än köpare av första bostad på den åtstramade nivån den hade våren 2018. Beslutet om åtstramningen av lånetaket trädde i kraft den 1 oktober 2021. Vid bedömningen av kreditinstitutens kapitalkrav enligt makrotillsynsbestämmelser beaktades eventuella krisers multiplikatoreffekter.

Banksektorns tolerans i eventuella ändringar av verksamhetsomgivningen bedöms vart annat år inom hela EU under EBAs ledning. Enligt stresstesten för 2021 skulle de finska bankernas kapitaltäckning tåla en kraftig försämring av verksamhetsomgivningen. Utöver stresstester av stora banker, som genomförs av EBA och ECB, genomförde Finansinspektionen ett stresstest för sju banker som är under dess direkta tillsyn. Testet baserade sig på scenarier och anvisningar för EBAs stresstester.

I försäkringssektorn bedömde Finansinspektionen konsekvenserna av eventuella värdeändringar genom att för aktörer i arbetspensionssektorn kvartalsvis göra stresstester och genom att bedöma de scenarier som skade- och livförsäkringsbolagen använder i sina ORSA-rapporter⁹.

---

⁹ ORSA = Own Risk and Solvency Assessment.

Finansinspektionen utarbetade två temabedömningar om fondernas likviditetshantering och gav anvisningar till branschen gällande upptäckta brister. Övervakningen av likviditetshanteringen fortsätter som en del av den kontinuerliga tillsynen över fonder.

Se till att den vid behov kan ingripa mot försök till kursmanipulation när aktiemarknaden är volatil.

Finansinspektionen övervakar sekundärmarknaden och ingriper i marknadsmissbruk. Anmälningar om misstänkta transaktioner och order (STOR) som rapporterats av branschen är ett viktigt verktyg för upptäckande av missbruk av insiderinformation och marknadsmanipulation. Under berättelseåret tog Finansinspektionen emot 160 STOR-anmälningar. Därtill möjliggör det kontinuerliga utvecklingsarbetet av Finansinspektionens eget övervakningssystem samt den utvidgning av systemet som genomfördes under berättelseåret mångsidigare missbruks- och kursmanipuleringsundersökning än tidigare i marknadssituationer av alla slag, även volatila. Finansinspektionen berättade aktivt om spelreglerna för sociala medier och investeringar i olika kanaler under året.

Förbereda sig på tiden efter coronaepidemin, bland annat i fråga om makrotillsynsbestämmelserna, men säkerställa att skärpningen av kraven inte i onödan begränsar bankernas möjligheter att bevilja krediter.

Förberedelserna för makrotillsynspolitiken för tiden efter coronapandemin fortsatte så att det är möjligt att dra de nya riktlinjerna och fatta besluten enligt dem under första hälften av 2022, om pandemin och det ekonomiska läget tillåter detta.

Vid förberedelserna har det fästs särskild uppmärksamhet vid de tilläggskapitalkrav som av makrotillsynsorsaker kan ställas för banker. När det gäller dessa så kallade makrotillsynsbufferar bedömdes såväl tilläggskapitalkravens storlek som den instrument- och bankvisa fördelningen av bufferar som ställs på olika grunder och deras konsekvenser för bankernas kapitalkrav.

Fortsätta att bevaka hushållens skuldsättningsutveckling och i synnerhet husbolagslånen betydelse för den samlade skuldsättningen.

Hushållens skuldsättning och husbolagslånen utveckling följdes upp och bedömdes regelbundet som en del av makrotillsynsprocessen. Hushållens skuldsättning i förhållande till inkomsterna har under pandemitiden ökat med cirka åtta procentenheter till över 136 procent. Orsakerna till detta är både den svaga inkomstutvecklingen med anledning av pandemin och den ökade skuldsättningen. Under pandemin har skuldsättningen i förhållande till inkomsterna av olika skuldposter påverkats mest av bolån. Ökningen av husbolagslån har påverkats av konjunkturläget inom bostadsbyggandet.

Finansinspektionen deltog i arbetet av en arbetsgrupp under ledning av finansministeriet som bedömde förebyggandet av hushållens skuldsättning. Arbetsgruppen gav 2019 ut ett förslag på basis av vilket det utarbetades en regeringsproposition gällande hushållens skuldsättning. Propositionen innehåller en del av dessa åtgärder. Enligt förslaget skulle det ställas en övre gräns på 60 procent i förhållande till det skuldfria priset på de bostäder som ska säljas gällande husbolagslåneans andel i nybyggen. Därtill föreslås det en maximitid på 30 år för husbolagskrediter som används vid nybyggen och ett förbud mot amorteringsfria perioder under de första fem åren efter att byggnaden blivit färdig.

Finansinspektionens direktion sänkte lånetaket på krediter för anskaffning av andra än första bostäder med fem procentenheter till nivån före coronapandemin, dvs. 85 procent, från oktober 2021, eftersom bostadsmarknaden har återhämtat sig väl från den chock som coronapandemin orsakade. I samband med makrotillsynsbeslutet rekommenderade Finansinspektionens direktion att långgivarna noga ska bedöma lånesökandes betalningsförmåga och beakta eventuella kommande förändringar i skuldskötselkostnaderna samt ställa sig förbehållsamt till beviljandet av lån som är stora i förhållande till inkomsterna och längre än vanligt.

Bereda sig på att ansvara för all tillsyn över dem som beviljar snabblån.

Finansinspektionen har inlett ett projekt för överföringen av tillsynsansvaret för s.k. andra kreditgivare och kreditförmedlare, som eventuellt äger rum 2023. Lagförslagets tidtabell har skjutit upp från det som hösten 2019 uppskattades med anledning av coronapandemin. Finansministeriets utkast till regeringsproposition gällande detta har skickats ut på remiss i januari 2022. Det är meningen att presentera regeringens proposition till statsrådet under vårsessionen 2022, och de föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2023.

I samband med överföringen av tillsynsansvaret är det viktigt att Finansinspektionen får tillräckliga verktyg för den effektiva övervakningen av beviljandet av snabblån. Ett viktigt nytt verktyg är det positiva kreditupplysningsregistret, i vars förberedelser Finansinspektionen har deltagit. Det ger kreditgivarna en omfattande bild av lånesökandens totalskuldsättning och hjälper därmed att bättre bedöma sökandens betalningsförmåga. Från Finansinspektionens synvinkel erbjuder det positiva kreditupplysningsregistret en möjlighet att utnyttja omfattande och aktuellt material vid bedömningen av tillsynsobjektens kreditgivningspolicy.

Fästa särskild uppmärksamhet vid utvecklingen av arbetspensionsanstaltens solvens i en situation där anstalterna för att trygga investeringsintäkterna måste ta större risker än tidigare.

Finansinspektionen följer med aktörernas solvens samt investeringarnas allokering, avkastning och risker minst kvartalsvis. Finansinspektionen bedömer också enskilda aktörers risktolerans med bl.a. stresstester som genomförs kvartalsvis. I stresstesterna använder Finansinspektionen de investeringsallokerings- och solvensuppgifter som aktörerna rapporterar kvartalsvis.

För uppföljningen av verksamhetsomgivningen har Finansinspektionen etablerat en grupp som analyserar marknaden genom att utnyttja på förhand fastställda marknadsindikatorer och Finansinspektionens riskkarta.

Säkerställa tillgången till grundläggande banktjänster och tjänsternas funktion under alla förhållanden samt bevaka att också kunder som inte använder digitala tjänster har tillgång till banktjänster.

Finansinspektionen bedömer årligen tillgången till grundläggande banktjänster. Vid bedömningarna fästs särskild uppmärksamhet vid ställningen av kunder som inte använder digitala tjänster. På basis av en bedömning som gjordes 2021 skedde det inga märkbara förändringar i tillgången till grundläggande banktjänster under början av 2021.

Som helhet har tillgången till grundläggande banktjänster kraftigt påverkats av digitaliseringen, till följd av vilken servicenivån för de som använder digitala tjänster har förbättrats, men samtidigt blir det alltmer utmanande att upprätthålla servicenivån för de kunder som inte använder dem. När det gäller till exempel tjänsterna för uttagning av kontanter har Finansinspektionen inte med stöd av gällande lagstiftning möjlighet att ålägga depositionsbanker att erbjuda kontantuttag enligt en viss geografisk täckning. Användningen av kontanter som betalningsmedel har redan minskat länge, och coronapandemin har åtminstone tillfälligt ytterligare påskyndat denna utveckling, vilket skapar utmaningarna gällande lönsamheten av att upprätthålla ett riksomfattande nätverk av kontantautomater. Eftersom det snabbt kan ske förändringar i omfattningen av nätverket för distribution av kontanter, finns det skäl att på förhand kartlägga behovet av eventuella lagändringar. Finansinspektionen vill genom sina egna initiativ påverka specifikeringar av lagstiftningen så att det även framöver är möjligt att trygga tillgången till kontanta medel.

Också begränsningar orsakade av coronapandemin har påverkat tillgången till kontorstjänster. De begränsningar som görs på grund av corona försvagar tillgången till banktjänster i synnerhet för sådana kundgrupper som inte kan använda digitala tjänster. En helhetsbedömning av tillgången till grundläggande banktjänster och förändringarna i dem 2021 presenteras till bankfullmäktige i april 2022.

Bedömning av ändringarna i tillsynen och tillsynsavgifterna 2022

Bedömning av ändringarna i tillsynen

Osäkerhetsmomenten i finansmarknadsomgivningen fortsätter alltjämt bl.a. med anledning av coronapandemin och dess ekonomiska konsekvenser. Det förväntas inga betydande ändringar i tillsynen under 2022. Inom tillsynen har man berett sig på utveckling som är svagare än väntat, även om tillsynsobjektens soliditet och likviditet hittills har varit bra. Staternas ökade skuldsättning och investerarnas osäkerhet om huruvida penning- och finanspolitiska stimulansåtgärder fortsätter eller avslutas ökar riskerna. Ökningen av kreditförluster är alltjämt möjlig.

Uppskattning av ackumulerade åtgärdsavgifter

År 2022 kommer Finansinspektionen att uppbära cirka 36,7 miljoner euro i tillsynsavgifter, vilket är cirka 3 procent mer än 2021. Ökningen av tillsynsavgifterna tas ut av de betalningsskyldiga i förhållande till de nuvarande tillsynsavgifterna.

Det väntas inte ske några betydande förändringar i antalet företag under tillsyn under 2022. Efter 2022 påverkas antalet företag under tillsyn av en regeringsproposition under beredning enligt vilket tillsynen över snabblåneföretag skulle överföras till Finansinspektionen samt av den eventuella överföringen av Finnveras tillsynsansvar till Finansinspektionen, som bereds av en arbetsgrupp vid arbets- och näringsministeriet.

Det är nödvändigt att revidera lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift för att se till att aktörerna i finanssektorn – oavsett bolagsform och val av handlingsmodell – på ett rättvist sätt deltar i att täcka kostnaderna för tillsynen över sin verksamhet.